

פניני קודש

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

לעילוי נשמת הרבני החסיד המפורסם מוה"ר ר' מנחם שמואל חיים בן הרה"ח ר' אפרים ז"ל פריעדמאן

א ווארט אויף די פרשה

הצדיק שהוא למעלה מן הטבע - נמצא גם בעולמות עליונים וגם בעולם הזה

יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה. אשר יצא לפניהם ואשר יבוא לפניהם ואשר יוציאם ואשר יביאם ולא תהיה עדה ה' כצאן אשר אין להם רועה (במדבר כז, טו-יז).

הצדיק העובד את קונו למעלה מדרך הטבע, הריהו למעלה מן המקום ולמעלה מן הזמן, ויש בכוחו להיות בשני מקומות בהדי הדדי, הן להיות מופשט מן העולם הזה - לדבקה בו יתברך במדריגה עילאית ביותר, והן להיות כאן בעולם הזה - כדי להשפיע עליהם כל צרכיהם.

כאשר הצדיק הוא בבחינה זו, אז עדה ה' זוכה ל'רועה נאמן' בכל שעה ובכל רגע, כי תמיד הוא מוכן ומוזמן להשפיע עליהם בגשמיות וברוחניות, וכפי שראינו אצל כ"ק מרן מהר"א זי"ע שהיה מופשט מכל חיזו דהאי עלמא, ובד בבד היה כאן בהאי עלמא כדי לפעול ישועות ולהשפיע השפעות לכל דכפין.

מה שאין כן כשהצדיק אינו בבחינה נעלית זו, אז אין לעם 'רועה' באופן תמידי, כי בזמנים שהוא מופשט מן העולם הזה - אינו נמצא עמהם בעולם הזה.

זהו שביקש משה מהקב"ה, שהמנהיג יוכל להיות בשני מקומות בבת אחת, הן "יצא לפניהם" להיות מופשט מן העולם הזה - להדבק בקונו, ובד בבד גם "בוא לפניהם" בעולם הזה - להשפיע עליהם כל צרכיהם.

ואז "לא תהיה עדה ה' כצאן אשר אין להם רועה". כי צדיק כזה, גם כשהוא שרוי בעולמות עליונים, הריהו נמצא גם בעולם הזה להשפיע לעדה ה' את כל הצטרכויותיהם.

(כ"א מנ"א תשסא)

א ווארט אויף בין המצרים

נקודת הנחמה שמצא אסף בתוך חשכת הגלות

מזמור לאסף אלקים באו גויים בנחלתך וגו' (תהלים עט, א).

איתא במדרש (איכ"ר ד, יד): "לא הוה קרא צריך למימר אלא 'בכי לאסף', 'נהי לאסף', 'קינה לאסף', ומה אומר 'מזמור לאסף'?! אלא משל למלך שעשה בית חופה לבנו וסיידה וכיידה וציירה, ויצא בנו לתרבות רעה, מיד עלה המלך לחופה וקרע את הוילאות ושיבר את הקנים, ונטל פדגוג שלו איבוב של קנים והיה מזמר. אמרו לו, המלך הפך חופתו של בנו ואת יושב ומזמר?! אמר להם, מזמר אני שהפך חופתו של בנו, ולא שפך חמתו על בנו. כך אמרו לאסף: הקב"ה החריב היכל ומקדש ואתה יושב ומזמר?! אמר להם, מזמר אני ששפך הקב"ה חמתו על העצים ועל האבנים ולא שפך חמתו על ישראל".

דברי המדרש תמוהים, כי בתקופת החורבן נהרג עם רב מירשאל, ואם כן איך יתכן שאסף משורר ומזמר על כך שהקב"ה שפך חמתו רק על עצים ואבנים?!

ונראה לומר, שבדודאי בשעת החורבן נישא רק קול נהי ובכי בגלל המצב הנורא והאיום שהיה אז בקרב בני א-ל חי, אולם, אסף אמר 'מזמור' לאחר החורבן, כי מצא נקודה טובה בתוך החושך הגדול של הגלות.

כי הנה כאשר היתה ההתגלות הגדולה בזמן הבית, ונפשות ישראל היו מאירים כספירים, אז היתה תביעה גדולה על הנפש החוטאת: איך מלאך לבך לחטוא?! איך נפלת לתוך הזוהמא בתוך מצב מאיר ובהיר כל-כך?! ואז היה קשה מאד למצוא פתח של זכות עבור החוטא.

אבל לאחר שהר ציון שמם ושועלים הלכו בה (איכה ה, יח), ולאחר שנפלו ישראל למצב של גלות וחשכות והסתרה גדולה, שוב אין כל-כך תביעה על החוטא, כי ניתן למצוא עליו לימוד זכות מצד המצב החשוך והנורא וצרות הגלות אשר סבבוהו.

ממילא נמצא, שבגלל הצרה הגדולה של "באו גויים בנחלתך" אמר אסף "מזמור" להקב"ה, כי היא הנותנת נקודה של לימוד זכות על היהודי החוטא, לתלות החימה על הצרות הגדולות וחשכת הגלות שביגין נכשל בחטאיו, ואין האשמה תלויה בו בעצמו.

זוהי כוונת המדרש, שכאשר יהודים חטאו בגלות "שפך הקב"ה חמתו" לתלות את חטאם "על העצים ועל האבנים" של בית המקדש, כי בגלל שבית המקדש נחרב, וחשך עולם בעדם, נכשלו בחטא, ואילו הם עצמם אינם אשמים בכך. מתוך כך נמתקו הדינים בגלות מעל ראשי עם קודש.

מעשהו של פינחס - נבע ממדת ענותנותו

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי וגו'. לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום (במדבר כה, יא-יב).

יש להבין, מהו המדה כנגד מדה' בשכרו של פינחס, כאשר עשה מעשה רציחה מצד מדת הגבורה, וקיבל את שכרו 'בריתי שלום' שהוא מצד מדת החסד המנוגדת לגבורה?!

ויש לומר, שכאשר חטא זמרי בן סלוא לעיני הקהל, היו גדולי העם מסופקים מה לעשות עמו, כי אם לא יעשו לו כלום, יתעורר בכך חרון אף גדול מאתו יתברך, שהרי 'קנאים' אמורים לפגוע בו.

לעומת זה, אם ירצוהו נפש, אז יתכן שיביא הדבר להקל את חומר ענין הרציחה בעיני הציבור, שהרי מה שקנאים פוגעים בו הוא הלכה ואין מורין כן למעשה. מחמת ספיקות אלו נקטו ב'שב ואל תעשה' ולא עשו מאומה.

וכאשר קם פינחס מתוך העדה, ונקט אצטלת הקנאות לרצוח את החוטאים, היו רבים שחשבו שפינחס עשה כן מתוך גאווה ורמות רוח, כי הוא לא נרתע מכך שגדולים וטובים הסתפקו ולא ידעו מה לעשות, והתאזר בעוז לפשוט את הספק מדעת עצמו, ולעשות 'הלכה למעשה'.

ברם, לאמיתו של דבר, לא עשה פינחס את מעשהו מתוך גאווה, אלא אדרבה ענותנותו גרמה לו לעשות כן, כי הוא חשב בנפשו, שהאנשים החשובים לא יוכלו לרצוח נפש לעיני הציבור, פן ילמדו מהם להקל באיסור רציחה, אבל הוא אינו צריך לחשוש לכך, כי מאחר שהוא אדם פשוט ממילא לא ילמדו ממנו.

והנה, שלום וענוה הם היינו הך, כי הגאותן רואה רק מעלת עצמו ושונא את זולתו, והעניו רואה מעלת חברו ואוהבו ומחבבו.

ממילא יובן לנכון, כי מאחר שמעשה הרציחה של פינחס נבע ממדת ענותנותו, מדד לו הקב"ה כמדתו, שהוא יסייע לישראל לחיות בענוה ובשפלות, ובהכרה בערך זולתם, ומתוך כך ישכון השלום בקרבם.

(מוצאי י"ז תמוז תשנו)

אליהו הנביא יהלך לפי רוחו של כל אחד להעלותו ולמנועו מנפילה

לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום (במדבר כה, יב). וב'תרגום יונתן': "ואעבדיניה מלאך קיים, ויחי לעלמא למבשרא גאולתא בסוף יומיא".

תפקידו של אליהו הנביא לא יהא רק בסמוך לגאולה, אלא 'יחי לעלמא' - בכל שנות הגלות יכשיר יוזכר לבם של בני ישראל להיות ראויים להגאל ולקבל פני משיח צדקנו, כדיוק לשון הכתוב (מלאכי ג, ב): "הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא" בלשון הוה - בתמידות.

אופן עבודתו יהא בדרך של "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם", דהיינו, הוא יהלך לפי רוחו של כל אחד ואחד, וימצא דרך לכל אחד לפי מעמדו ומדריגתו.

לאנשים פחותים יאמר: "והשיב לב אבות על בנים", פירוש: "והשיב לב אבות להקב"ה על ידי הבנים" (רש"י), כי יגלה להם שבניהם ובני ובניהם יהיו בדורות נמוכים יותר, כפי דרך העולם שהדורות מתמעטים והולכים, ולכן עליהם לחזק את עצמם שלא לירד יותר מדאי, כי אם ירדו יותר מדאי, איך ייראו הדורות הבאים אחריהם?!

ואילו לאנשי המעלה יאמר: "ולב בנים על אבותם", שיגלה להם כמה שגבה מדריגת אבותיהם ואבות אבותיהם, ומתוך כך יעלו ויתעלו מתוך שאיפה ותשוקה "מתי גיעו מעשי למעשי אבותי" (תנא דבי אליהו רבה פרק כה).

בדרך זו ימצא מסילה הן ללבות אנשי המעלה והן ללבות האנשים הפשוטים, לאנשי המעלה - שיתעלו בדרכי הדורות הקודמים, ולאנשים הפשוטים - שלא יפלו, כדי לצמצם נפילה של הדורות הבאים.

(סעודה א' תשנה)

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת ברכה בינעלאייזען ע"ה בת הרה"ח ר' דוד מנשה זינגער ז"ל הונצחה על ידי בני המשפחה שיחי' ±

הרה"ח ר' אהרן ברש"י בינעטה שליט"א - ברוקלין
לרגל שמחת הולדת בתו
במזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת

הרה"ח ר' פנחס אלכסייטור שליט"א - י-ם
לרגל שמחת הבר מצוה לבנו הבה"ח משה יהודה לייב נ"ו
במז"ט ובשעט"מ

הרה"ח ר' חיים הערש יקטר שליט"א - אשדוד
לרגל שמחת הולדת בנו
במז"ט ובשעט"מ

הרה"ח ר' שמעון אויש שליט"א - אשדוד
לרגל שמחת הבר מצוה לבנו הבה"ח שמחה בונם נ"ו
במז"ט ובשעט"מ

לעתיד לבוא ישתוקקו בני ישראל לעבודתם בגלות באמונה פשוטה

איתא במדרש (לק"ש שיר השירים רמז תקפח; מובא ברש"י שיר השירים ד, ח): "תשירי מראש אמנה" - הר הוא בגבולה של ארץ ישראל ושמך אמנה, וכשהגלויות נקבצות ומגיעות שם, הם צופין משם ורואין גבול ארץ ישראל, ושמחים ואומרים הודיה".

ויש להבין, מה הענין לומר שירה דוקא בגבולה של ארץ ישראל, מדוע לא יכנסו תיכף לארץ ושם יאמרו שירה.

וביאר כ"ק מרן מהרי"ד ז"ע בקדשו, שבתקופת הגלות, כאשר החושך יכסה ארץ וההנהגה היא בהסתר פנים, עבודתם של בני ישראל היא מתוך אמונה פשוטה, כיון שמאמינים שהכל הוא לטובה גם אם אין הטובה נראית לעין. מה שאין כן לעתיד לבוא, בעת הגאולה השלימה, אז ייווכחו לראות למפרע את הטוב שהיה צפון בכל המאורעות שעברו עלינו בגלות, שהכל היה אך טובות, חסדים ורחמים מאתו ית'.

לכן, כאשר יתקבצו בני ישראל מכל הגלויות ויגיעו לגבולה של ארץ ישראל דייקא, לפני שיכנסו בתחומה ולפני שיגיעו להשגות גבוהות בארץ ישראל, ירצו לזכות עוד פעם אחת לעבוד את השי"ת מתוך תמימות ואמונה פשוטה, ולכן יאמרו שירה דייקא על גבול ארץ, כי כאשר יכנסו לארץ כבר לא יזכו לעבוד את בוראם מתוך אמונה פשוטה.

(סעודה א' פר' בלק תשסא)

הארה מעניינא דיומא של גלות וגאולה

אליהו הנביא ישיב לבת ציון את ההדר שניטל הימנה מפני חטאיה

הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא (מלאכי ג, כג).

ידוע הסיפור, שפעם בא הרה"ק ר' יחיאל מיכל מזלאטשוב ז"ע לבית מדרשו של הגה"ק רבי חיים צאנזנער ז"ע בבראדי, וראה אברך אחד שמתפלל לפני התיבה, ואחרי שסיימו תפלתם אמר לו: 'מדוע אתה נותן רשות לאיש הלז לעמוד לפני התיבה, הלא הוא אדם שאינו הגון?!' אמר לו: 'מנין אתה יודע כזאת?!' כי ידע בו שלא הכירו מעולם.

אמר לו: 'הוא עבר על העוון החמור רח"ל'. שאלו: 'מנין אתה יודע?!' ואמר לו: 'הרי אמרו רז"ל (ע"ז ה, א) קשורה בו ככלב, ואני רואה קליפה זו קשורה בו'.

אמר לו: 'אני מבקש ממעלתך שתראה לי מה שעניןך ראוות'. אז העביר הרה"ק ר' יחיאל מיכל ז"ע את ידיו על פני הגה"ק רבי חיים צאנזנער ז"ע, וראה אותה קליפה קשורה בו. עד כאן.

והנה בחורבן בית המקדש נאמר (איכה א, ט-י): 'ויצא מן בת ציון כל הדרה וגו'. כל מכבדיה הזלילה כי ראו ערוותה וגו'. טומאתה בשוליה' וגו', והיינו, שהחטא גרם לבני ישראל שניטל מהם הדרם, והושווהו פניהם מחמת הטומאה שהיתה קשורה בהם.

מעתה, כדי שזנכה לגאולה צריך שיתוקן החטא שגרם להם לצאת לגלות, וגם יוחזרו להם הדרת פניהם וצורתם הקדושה.

וזה יהיה תפקידו של אליהו הנביא כשיבוא לבשרנו את בשורת הגאולה, שירחץ את פניהם על ידי העברת הקליפה הקשורה בהם וגורמת את השחרת פניהם, ומתוך כך יהיו ראויים לקבל פני משיח צדקנו.

(סעודה א' תשנו)

סיפר הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא ז"ע:

כשהייתי פעם אצל הרה"ק ר' מאיר'ל מפרמישלאן ז"ע, והזמיני - בשעת לילה מאוחרת - לסעוד אתנו את סעודת הערב, דפקו פתאום על הדלת, והמשמש יצא לראות מי הדופק, וחזר ואמר לרבי: "חייל יהודי - שעבר בעיר עם פלוגתו - רוצה שהרבי יברך אותו". צוה רבי מאיר'ל להכניסו והאציל עליו ברכה.

בצאתו פנה אלי רבי מאיר'ל ואמר לי: "משיח לא יבוא לא בזכותי ולא בזכותך, אלא בזכותם של החיילים היהודים המוסרים נפשם על יהדותם בתוך גלותם".

(מוצאי תשעה באב תשנ)

פעם בא הרה"ק ר' ישראל מרוזין ז"ע לבקר בהיכלו של הרה"ק ה"אזהב ישראל" מאפטא ז"ע, ונתלווה אליו בנו הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא ז"ע, שהיה אז ילד כבר שית כבר שבע, ונסובה השיחה ביניהם אודות ביאת המשיח.

בתום שיחת קדשם, הסב הרה"ק מאפטא ז"ע פניו אל הילד ושאלו לחוות דעתו בענין זה. נענה הילד ואמר: אני אומר, שטרם ביאת הגואל מן הראוי שהשי"ת ישפיע על בני ישראל שפע ברכה והצלחה בגשמיות, כדי שבביאת המשיח נוכל להבחין בין הטוב המדומה לבין הטוב האמיתי, כי אם לא כן לא נוכל להבחין עומק משמעות הטובה שזוכה אז, כי היוצא משפל המצב לחירות, כל דבר קטן ייחשב בעינינו כגדול לפי מצבו הקודם, ולכן טענתי היא שבני ישראל צריכים להיות מושפעים בכל טוב לפני ביאת המשיח. עד כאן הסיפור.

בוה יש ליישב קושיית הרה"ק ה"אהבת ישראל" מויזניץ ז"ע, מדוע כללו בברכת ירושלים ("דחם נח") גם בקשות גשמיות ("ווננו פרנסנו וכלכלנו וכו'), שלכאורה אין מקומם בברכה זו.

ולהנ"ל יונה, כי השפעה גשמית זו נחוצה מאד טרם בוא המשיח, כי רק מכוחה נוכל להבחין בין הטוב המדומה שיש לנו עכשיו לבין הטוב האמיתי שיהיה לנו אז - כאשר תרבה הדעה והחכמה והאמת, כמבואר ברמב"ם (הל' מלכים פ"ב הלכה ד-ה).

(סעודה א' פר' דברים תשנו)

בשנת תר"מ עסק כ"ק מרן מהר"י ז"ע בהוספת חלק לבית הכנסת הקדוש. מחשבי הקיצים אמרו על אותה שנה שהיא שנת פקידה לביאת המשיח, על סמך הכתוב (שיר השירים ג, ט) "אמרתי אעלה בתמר". בעיר בעלזא היה חייט בשם ר' נפתלי, והוא היה קצת בכעס על מעשהו זה של כ"ק מרן ז"ע, מדוע הוא עסוק בבניית בית הכנסת, הלא עוד מעט כבר יבוא משיח ונעלה לציון ברינה. החייט הפנה את תמיהתו אל כ"ק מרן ז"ע בעצמו, וכ"ק מרן ז"ע נהנה לשמוע את התמימות הניכרת מתוך דבריו, והשיב לו:

"דע לך נפתלי, כי אבי (כ"ק מרן ז"ע) ז"ל אמר, שמשיח ייכנס אל י"ב בתי כנסיות, והביה"כ"נ השנים עשר יהיה הבית הכנסת שלו. וראה פלא, כי בכל צדדי בית הכנסת נבנתה חומה ותוספת בנין, ואילו בצד המזרח לא ניתוסף מאומה, כי בצד זה יהיה 'בית התבודדות' למשיח, ולכן לא ניתן לבנות שם עד בואו".

הפטיר כ"ק מרן ז"ע: "גם ההוספות שאני מוסיף עכשיו בבניית בית הכנסת הם כדי שמשיח יוכל להכנס לכאן, כי מחכה אני שיבוא במהרה, ואז הבית הכנסת והבתים שלנו יועברו לארץ הקודש".

(מוצאי י' באב תשלח)

הרה"ק ר' פייביש מבערזאן ז"ע פירש את הפסוק (דברים ד, ל) "בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבת עד ה' אלקיך" וגו', כי לכאורה היה אמור ה'אתנחתא' להיות תחת המילה 'הימים', ואולם, באמת ה'אתנחתא' היא תחת המילה 'האלה', וטעמא בעי. וביאר בקדשו, שלפי טעמי המקרא, התיבות 'באחרית הימים' מחוברים לפיסקא 'ושבת עד ה' אלקיך', והרי רמוזה כאן הבטחה ברורה, שבאחרית הימים יהא רוח של תשובה על פני תבל, וכולם יקבלו הרהורי תשובה וחרטה על מעשיהם.

ומפורש כן ברמב"ם (הלכות תשובה פ"ו ה"ה): "כבר הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין, שנאמר (דברים ל, א-ג) 'והיה כי יבאו עליך כל הדברים וגו'. ושבת עד ה' אלקיך... ושב ה' אלקיך' וגו'".

(מוצאי י' באב תשלו)

טור זה נודע ע"י יריעת הרה"ח ר' יחזקאל אייזיק פריינד שליט"א לעילוי נשמת אביו החסיד הנפלא הנפדרסם הבילוי נשמת, אש קודש לבעלזא ר' אלכסנדר ב"ר אברהם צבי ד"ל פריינד

בשב"ק אחה"צ לומדים בבית המדרש ולא בבית! בתי מדרשות ממוזגים ומוארים, חברותות ושיעורי תורה מחכים לך בכל בתי המדרשות!

ועדתנו והוקרתנו נתנה לידידינו שתרמו מהונם להצלחת הוצאת גיליון זה

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת גולדה ע"ה ב"ר משה ז"ל הונצח ע"י בנה הרה"ח ר' אהרן בהגרא"ש וינ"ד שליט"א
לעילוי נשמת העסקן הדגול הרה"ח ר' אברהם יהודה ב"ר ישעיהו עקיבא ז"ל פיינר

לעילוי נשמת הרה"ח ר' ברוך ב"ר אברהם מרדכי ז"ל מרת ביילא בת הר"ר אהרן זאב ע"ה
הרה"ח ר' יחזקאל ברי"ש מנדל שליט"א - ב"יש לרגל שמחת הולדת בנו במז"ט ובשעת"מ

ברכת מזל טוב לידידינו הרה"ח ר' חיים שפריצ'ר שליט"א מפיץ הגליון במסירות בנוף הגליל לרגל שמחת הולדת בנו במזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת

לעילוי נשמת הרה"ח ר' צבי דוב בן הרה"ח ר' יצחק ז"ל נלב"ע כ"ב תמוז תשס"ז הונצח ע"י בנו הרה"ח ר' ישעי' שלום וובר שליט"א